

Idrætsdidaktiske temaer

Et forsøg på at omsætte viden til aktiviteter

Vi bygger på viden. Vi er nysgerrige. Vi samarbejder

Aksel Bendsen, lektor i idræt, akbe@ucl.dk - 20478980

En idrætslæreruddanners overvejelser

- Læreren er den vigtigste faktor for elevers læring
- Lærerens vigtigste kompetencer er at kunne:
 - ◆ skabe og vedligeholde gode relationer
 - ◆ lede en klasse med henblik på selvledelse
 - ◆ arbejde både alment- og fagdidaktisk
- Hvad skal en idrætslæreruddannelse indeholde?
- Hvilke arbejdsformer skal en idrætslæreruddannelse indeholde?

kilde:<http://edu.au.dk/forskning/dansclearinghouseforuddannelsesforskning/udgivelser/laererkompetencerogeleverslaeringifoerskoleogskole/sammenfatninglaererkompetencer/>

Hvordan virker idrætslæreruddannelse?

Larson, Lena (2009) :

- Idrætslæreruddannelsens kerne er kropslig praksis,
- Majoriteten af studerende er aktive idrætsudøvere med fokus på egne færdigheder
- Kropslig praksis kan være svær at sætte ord på
- Forholdet mellem teori og praksis kan være et problem
- De akademiske krav til uddannelsen har ikke ændret ved, at kernen er bevægelse
- Uddannelsen handler ikke kun om aktiviteter – også om traditioner
- I de studerendes øjne er en god idrætslærer kendetegnet ved at være god til mange idrætsgrene, have viden om humanbiologisk teori og have den ”rigtige” personlighed
- De studerende har ikke fokus på pædagogiske emner og foretrækker færdige løsninger
- De opfatter overvejende idrætsundervisning på samme måde efter uddannelsen som før

Hvordan virker idrætslæreruddannelse?

Moen, Kjersti M (2012)

- Idrætslærere er dygtige idrætsudøvere, der er gode til at demonstrere idrætslige teknikker og meget motiverede for at undervise i idræt
- Idrætslærere bruger instruktionsmetoden til at undervise i idrætsfærdigheder
- Studerende oplevede at læreruddannere ikke brugte varierende metoder i undervisningen men mere metoder, der svarede til uddannernes egne erfaringer
- Studerende opfattede derfor undervisningen mere som ”undervisningstips” end som indføring i forskellige undervisningsmetoder
- Studerende opfattelse af idrætsundervisning er relativt upåvirket af uddannelsen
- Uddannerne har fokus på idræts- og undervisningsfærdigheder mens andre kompetencer ikke har samme opmærksomhed
- Uddannere er relativt fraværende i skolepraksis og uddannelsen bliver ikke grundigt evalueret

Hvad sker der i skolens idrætsundervisning?

SPIF - 2012 ift EVA 2004

- Gruppen af fysisk inaktive bliver større, og gruppen af aktive børn bliver mere og mere aktive
- Pigernes fravær er fortsat langt højere end drengenes fravær
- De børn, der i forvejen er dygtige, lærer mest, hvis spillet ikke modificeres
- Forskellen mellem de idrætsstærke og de idrætsusikre elever vokser
- Boldspil er den dominerende aktivitet i idrætsundervisningen, og andre fagområder, nedprioriteres
- Lærerne oplever stor modstand fra de idrætsstærke elever, når undervisningen ikke tager afsæt i de færdige boldspil

SPIF s. 8. http://xn--idrtilfolkeskolen-wob.dk/uf/30000_39999/38790/9ce9efc78459905c516c2f4bbd4462c3.pdf

Hvem er de idrætsusikre elever?

Von Seelen, Jesper (2012)

Idrætsusikre elever er kendetegnet ved

- Elever, der er i dårlig form, og har svært ved at deltage i aktiviteter med høj intensitet gennem længere tid.
- Elever med dårlige motoriske færdigheder.
- Elever, der mangler de sociale kompetencer til at indgå i klassens sociale praksis, og på den baggrund ekskluderes fra deltagelse.
- Elever, der pga. manglende motivation vælger ikke at deltage aktivt.

Von Seelen, J (2012): http://xn--idrtifolkeskolen-wob.dk/uf/30000_39999/38790/27e9d632b74654d30699fb783f905513.pdf

Hvad gør det svært for idrætsusikre at deltage?

- Spillet er et direkte modspil med kropskontakt
- Spil / aktiviteter med fokus på at vinde.
- Én eller få elever kan dominere hele aktiviteten.
- De idrætsusikre elevers idrætsfaglige niveau bliver tydeligt.
- Usikkerhed omkring instruktionen.
- Værdierne 'fairplay' og 'at være en god klassekammerat' er ikke tydelige.
- De idrætsusikre elever er ikke i stand til at deltage i forhandlinger.

Von Seelen, J (2012): http://xn--idrtifolkeskolen-wob.dk/uf/30000_39999/38790/27e9d632b74654d30699fb783f905513.pdf

Strategier der styrker idrætsusikres deltagelse

- Tydelige værdier som lærerne ønsker, skal være styrende for praksis
- Fokus på taktiske og tekniske elementer og ikke kun på det at vinde.
- Niveauinddeling af aktiviteterne
- Tydelige og forståelige instruktioner
- Individuel feedback til de elever der har brug for det
- Varierede aktiviteter sådan at alle elever oplever at være gode til noget
- En praksis, hvor det er normen at eleverne tager hensyn til hinanden.
- Anvend modificerede aktiviteter
- Anvend aktivitets/spil-udvikling
- Lad eleverne være med til at bestemme aktivitetens fokus

Von Seelen, J (2012): http://xn--idrtilfolkeskolen-wob.dk/uf/30000_39999/38790/27e9d632b74654d30699fb783f905513.pdf

Hvad skal idrætslæreruddannelsen indeholde?

Eksempler på færdighedsmål for idrætslæreruddannelsen:

Den studerende kan

- begrundet gennemføre en alsidig og differentieret læringsmålstyret undervisning i idræt med vægt på inklusion og medbestemmelse
- Udvikle og formidle idrætslige bevægelser, øvelser og tværfaglige temaer ud fra forskellige perspektiver, didaktiske metoder, modeller og teori

Hvilke mål skal eleverne opfylde?

Fx Fælles Mål efter 7. klasse:

- Alsidig idrætsudøvelse:
 - Eleven kan anvende sammensatte bevægelser i udvikling af idrætsaktiviteter
 - 11 færdighedsmål under ”Alsidig idrætsudøvelse” - praksis
- Idrætskultur og relationer:
 - Eleven kan analysere idrætskulturelle, normer, værdier og relationer
 - 6 færdighedsmål under ”Idrætskultur og relationer” - praksis/teori?
- Krop, træning og trivsel :
 - Eleven kan analysere samspil mellem krop, træning og trivsel
 - 6 færdighedsmål under ”Krop, træning og trivsel” – praksis/teori?

Hvordan bør undervisning på idrætslæreruddannelsen tilrettelægges?

Praktiseret teori

- Artikler > oplæg > aktiviteter
- Begrundet praksis

Teoretiseret praksis

- Aktiviteter > analyser > teorier
- Undersøgelse af praksis

Hvordan ser en vidensbaseret, udviklingsorienteret praksis ud?

Refleksionsrum

- Reflekter sammen med din sidemand over udsagnene.
 - hvad passer ind i jeres opfattelse af idrætslærerne og uddannelsen?
 - hvad passer ikke?
 - kan de norske og svenske undersøgelser sige noget om danske forhold?
 - hvad er det der reproduceres gennem uddannelsen?
 - er der noget, der bør forandres? Hvorfor?
 - hvorvidt kan en uddannelse kvalificere idrætslærere til at klare de udfordringer, de møder i skolen?
- Formuler evt spørgsmål og kommentarer til sidste del af sessionen

Idrætsdidaktiske temaer omsat til praksis

- Differentiering
- Motivation
- Kultur
- Læringsmål
- Progression
- Medbestemmelse

Differentiering

- Elevdifferentiering: opdeling af elever ud fra forskellige kriterier
- Eksempel: at dele elever efter hvad de kan
- Antagelse: for trænere, udøvere (og idrætslærere?) er det den mest enkle og hensigtsmæssige måde at organisere idrætsundervisning på
- Spørgsmål:
 - a) bliver det også mindre besværligt at forholde sig til rammer og regler, fordi man kan tage udgangspunkt i fritidsidrættens rammer og regler?
 - b) hvad betyder elevdifferentiering for elevernes muligheder for at lære andet end idrætslige færdigheder?

Differentiering

- Undervisningsdifferentiering: At tilrettelægge undervisningen efter elevernes forudsætninger
- Eksempel: At arbejde med grupper med forskellige færdigheder
- Antagelse:
Det er mere besværligt at skabe gode læringsrum for elever med forskellige forudsætninger end for elever med mere ens forudsætninger
- Spørgsmål:
 - a) er der bedre muligheder for at styrke personlige og sociale kompetencer i heterogene frem for homogene grupper?
 - b) til hvilke formål er elevdifferentiering mest hensigtsmæssigt og hvornår er undervisningsdifferentiering mest hensigtsmæssigt?

Undervisningsdifferentiering i boldspil - teknik

Formel parvis teknisk øvelse i volley:

- parvis kast til makker og
 - 1) grib og kast tilbage med baggerslagskast
 - 2) grib, kast op til dig selv og spil tilbage med baggerslag
 - 3) flere progressionstrin
- start med 1. øvelse – når du kan lave den 3 gange i træk - gå videre til næste øvelse
- A kan godt gå videre til næste trin, selvom B ikke er klar
- hjælp makker med at komme så langt som muligt

Undervisningsdifferentiering i boldspil:

- Ramme: klasse med drenge og piger med forskellige færdigheder
- Formål: at elever lærer sammen at udvikle regler der giver så jævnbyrdige kampe som muligt
- Tiltag: arbejde med differentierede udfordringer gennem udvikling af regler og roller
- Tegn: - jævnbyrdige kampe
- konstruktive udformninger af differentierede regler
- Evaluering:
 - a) formativ: - time-outs med evalueringer af kampene
 - b) summativ: - opsamling af konstruktive forslag til regler og rammer
- spørgsmål til eleverne om oplevelse af mening, intensitet og motivation for deltagelse i spil og udformning af regler

Undervisningsdifferentiering i boldspil - taktik

- 1) spil kamp hvor målsætningen er at:
 - kampen er så jævnbyrdig som muligt og alle bliver tilpas udfordret
- 2) timeout: hvert hold foreslår regler, der gælder for deres eget hold
 - reglerne forhandles på plads med det andet hold.
- 3) timeout: hvert hold foreslår individuelle regler, der giver nogle spillere (meningsfulde) fordele og nogle spillere (meningsfulde) udfordringer
 - alle siger før forhandling, hvilken rolle man helst vil have

Motivation som en del af forberedelsen

Fra demotivation til indre motivation (Storm og Henriksen 2014)

– fokus på 3 former for ydre motivation:

- a) ren ydre - belønning eller straf
- b) indoptaget - forbedring af noget vigtigt
- c) integreret - forbedring af noget af social værdi

a) aktiviteter der udløser

- straffe (armstrækninger, englehop mm) hvis man fejler eller kommer sidst
- belønninger (point, præmier, mm) hvis man vinder

b) læring og træning for at blive bedre til noget - mestring

c) lærings- og træningssituationer med gensidig feedback- og forward

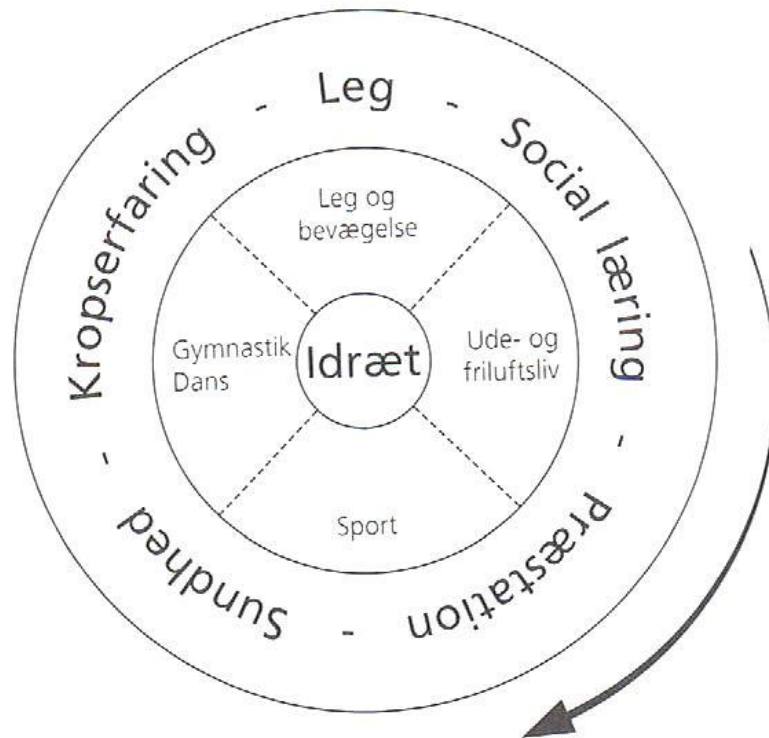
Storm, L.K. & Henriksen, K (2014): "Motivation og idrætsmiljøer " in Borg, B.H. et al. (2014): "Idrættens værdier og kultur", KVAN

Psykologiske behov med betydning for motivation

- Autonomi
Åbne opgaver
 - udvikle egne spil og regler
 - skabe egne koreografier
 - medbestemmelse omkring gruppedannelser
- Kompetence
Målorientering, differentiering og feedback
 - tydelige kriterier for kvalitet og feedback
 - tekniske og taktiske øvelser og koreografier
- Samhørighed
Kollaborative aktiviteter og arbejdsformer
 - pardans og fællesdans
 - akrobatik, kampsportsøvelser og –lege

Storm, L.K. & Henriksen, K (2014): "Motivation og idrætsmiljøer " in Borg, B.H. et al. (2014): "Idrættens værdier og kultur", KVAN

Idræt og kultur

Rønholt, H & Peitersen B (2008): Idrætsundervisning, s. 149

Idræt og kultur

Kultur	Mening	Kode
Sport	Konkurrence	Vinde/tabe
Street	Udfordring	Kan/kan ikke
Fitness	Sundhed	Effektivt/ineffektivt
Gymnastik	Mestring	Rigtigt/ikke rigtigt
Leg	Aktiviteten	Interessant/kedeligt

Praksis:

Idrætsaktiviteter der indholdsmæssigt ligner hinanden men har forskellige meninger og koder – fx:

- driblinger, koreografier, parkour- og springøvelser mm
- studerende kategoriserer aktiviteterne og ændrer evt sammenhængene

Idræt og kultur – udfyld selv

Kultur	Mening	Kode
	Konkurrence	
		Kan/kan ikke
Fitness		Effektivt/ineffektivt
	Mestring	
Leg	Aktiviteten	

Idræt og læringsmål i praksis

Opgaver:	Besvarelse:
2 grupper er medier for hinanden	
Hver gruppe vælger et færdighedsmål fra ”Alsidig idrætsudøvelse”:	
Formuler læringsmål for hvert medie i gruppen:	
Tegn på læring:	
Hvordan skal medierne vise deres færdigheder?	
Hvordan testes mediernes færdigheder?	gøres i praksis
Hvor er medierne i forhold til deres læringsmål?	
Hvordan kan medierne opfylde deres læringsmål?	
Evaluering af processen:	

Progression i idrætsundervisning

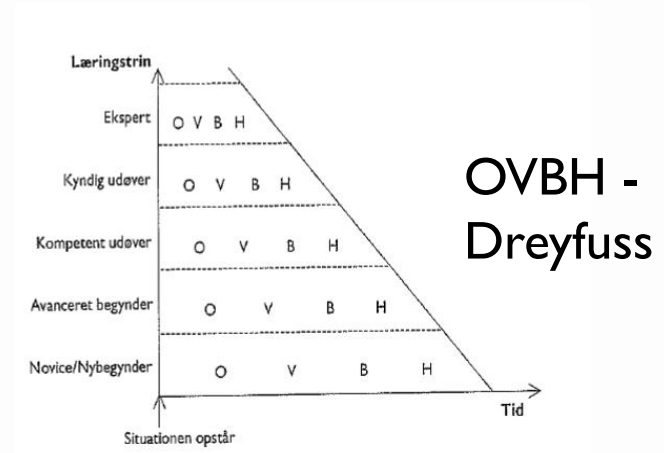
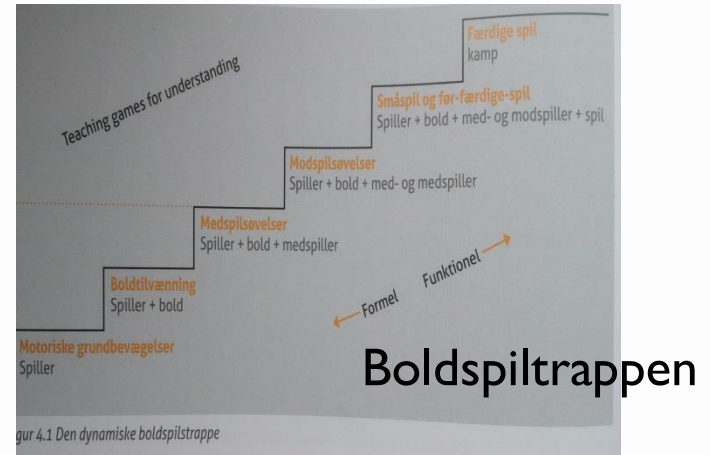
Læringsfaser:

- tilvænning
- grovkoordinering
- finkoordinering
- automatisering
- tilpasning

langsom > hurtig

Jørgensen, H.T. (2012): Redskabsgymnastik

aktionsradius

Agergaard, K & Nielsen, N. G. (2015): Mål in Brodersen, P: (red) Effektiv Undervisning

Halling, A (red) (2015): Boldspilundervisning i skolen

Progression i idrætsundervisning

Progressionstaksonomier: Bloom og Solo

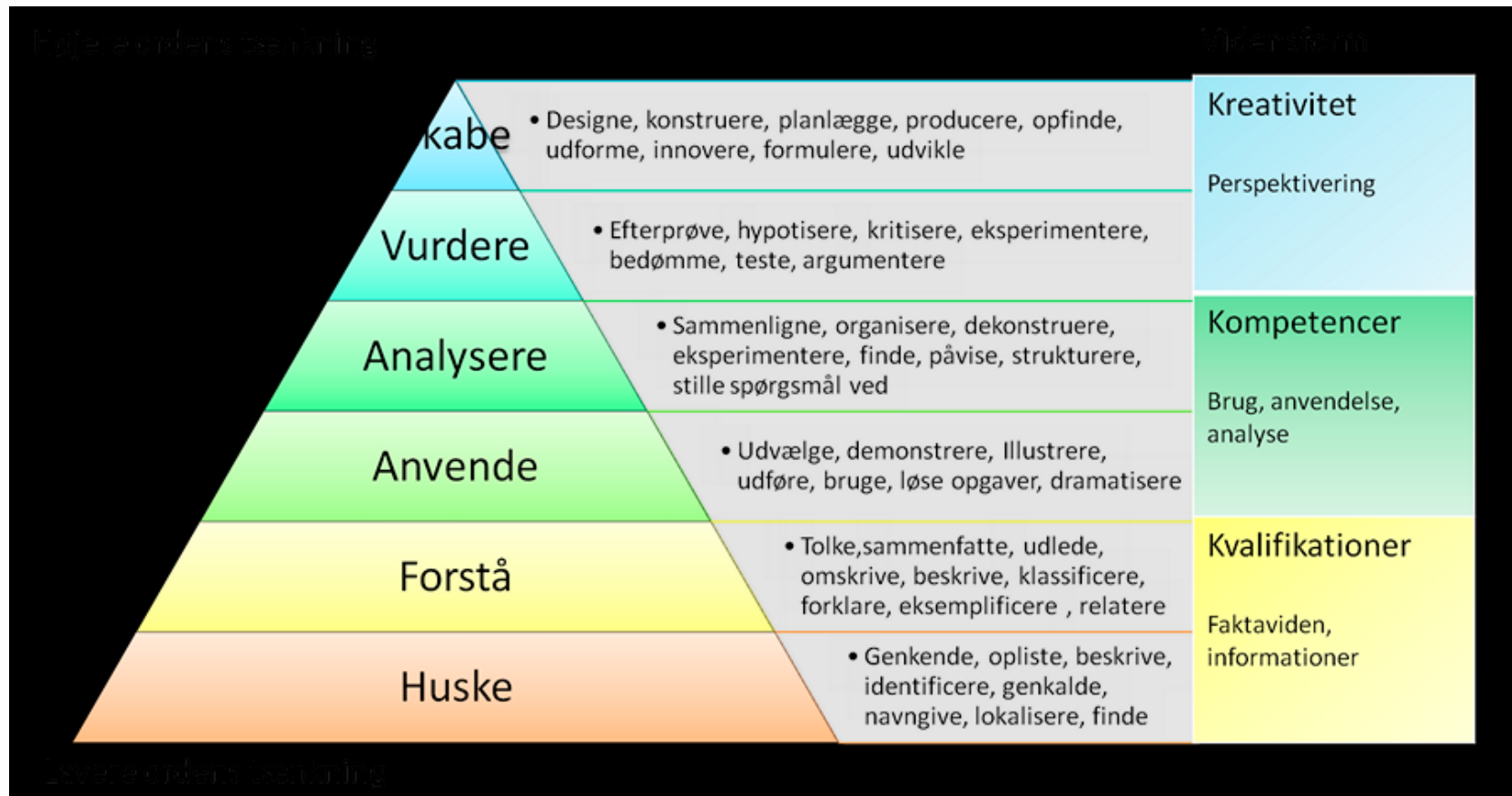
a) gruppevis:

- vælg 2 forskellige aktiviteter fra hver sit indholdsområde i FM
- beskriv 3 progressionstrin til hver aktivitet

b) 2 grupper går sammen, viser progressionstrinene for hinanden og placerer dem i mindst én af taksonomierne

c) de 2 grupper fremlægger resultaterne af placeringerne for hinanden og vurderer hvorvidt og hvordan de 2 progressionstaksonomier kan bruges til planlægning og evaluering af idrætsaktiviteter

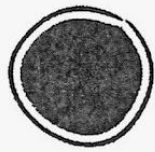
Blooms taksonomi - revideret

David Krathwohl, 2001

SOLO taksonomi

Table 1: Levels of understanding in SOLO Taxonomy

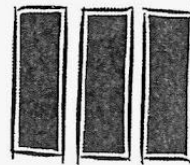
Prestructural

Learning outcomes show unconnected information, with no organisation.

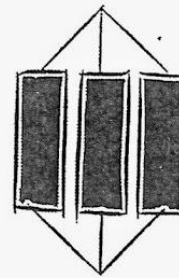
Unistructural

Learning outcomes show simple connections but importance of different parts is not noted.

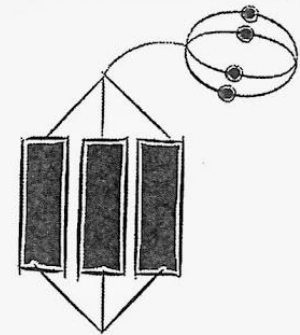
Multistructural

Learning outcomes show connections are made, but significance of parts to overall meaning is missing.

Relational

Learning outcomes show full connections are made, and synthesis of parts to the overall meaning.

Extended abstract

Learning outcomes go beyond subject and links are made to other concepts – generalisations.

Grader af medbestemmelse

	Grad af medbestemmelse
1.	Læreren informerer og eleverne følger lærerens styring
2.	Læreren tager initiativ og er i dialog med eleverne om valg
3.	Eleverne tager initiativ og handler selvstændigt
4.	Eleverne tager initiativ og går i dialog med læreren

Brodersen, P (2015): *Læreren som leder* in Brodersen, P: (red) *Effektiv Undervisning*

Medbestemmelse i idrætsundervisning

Aktivitet: Rytimestafet – grupper: 3x3 – 4x4 eller 5x5

- 1) holdet danner grupper á 3, 4 eller 5
- 2) gruppearbejde: lav mindst 4 øvelser til mindst 32 taktslag
 - vægt på alsidighed
 - alle gruppens medlemmer skal være sikre i sekvensen
- 3) hver gruppe sender en stafet til en anden gruppe
 - stafetten skal instruere den nye gruppe i egen sekvens
- 4) den nye gruppe sender en stafet afsted til en anden gruppe
 - stafetten skal instruere den nye gruppe i egen sekvens
- 5) gentages til de oprindelige grupper er samlet igen
- 6) alle gennemfører alle sekvenser sammen
- 7) alle udfylder medbestemmelsesmatrix

Medbestemmelse i idrætsundervisning

Hvor havde deltagerne hvilken form for medbestemmelse?

Medbestemmelses- område	Medbestemmelses - grad
- formål med aktiviteterne	
- valg af aktiviteter	
- gruppedannelse	
- regler og kriterier	
- arbejdsprocesser	
- vurderinger	
- andre former?	

Medbestemmelse i idrætsundervisning

Tilrettelæg hvordan og hvor meget elever kan få indflydelse på din undervisning.

Medbestemmelses - område	Grad	Proces	Tegn	Eksempel
- formål med aktiviteterne				
- valg af aktiviteter				
- gruppedannelse				
- regler og kriterier				
- arbejdsprocesser				
- vurderinger				
- andre former?				

Muligheder...

- Andre temaer:
 - idræt for tosprogede
 - klasseledelse
 - relationsarbejde
 - temabaseret idrætsundervisning
 - idræt og grundtræning
 - 21st century skills
 - osv
- Samspil mellem temaer:
 - kultur og motivation
 - læringsmål, progression og differentiering
 - osv
- Der er nok at tage fat på, og de præsenterede forslag bør udvikles

Vil du være med?

Tak for opmærksomheden

Spørgsmål og kommentarer er velkomne

